

การบัญชีสำหรับธุรกิจชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

The Accounting for community business in ONTAI, San Kamphaeng District Chiang Mai Province

วาริพิน มงคลสมัย¹
Varipin Mongkolsamai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการทำบัญชี และเพื่อศึกษาความรู้ก่อนและหลังการอบรมด้านการบัญชีของธุรกิจชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ขณะที่ T-test ถูกใช้ในการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ก่อนและหลังการอบรมบัญชี

ผลการวิจัยพบว่าชุมชนใช้สมุดที่เป็นกระดาษเปล่า ในการบันทึกบัญชี ทำให้ชุมชนต้องเขียนวันที่ รายการ และจำนวนเงินรายรับและรายจ่ายด้วยตัวเองทุกวันและทุกรายการ แต่บางรายก็ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป excel ในการสรุปรายรับและรายจ่าย นอกจากนี้ผลการเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการอบรมการทำบัญชีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าการให้การอบรมการทำบัญชี ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านบัญชีเพิ่มขึ้น อีกทั้งงานวิจัยนี้เป็นการยืนยันว่าการทำบัญชีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงาน

คำสำคัญ: การบัญชี, ชุมชนออนใต้

¹ รองศาสตราจารย์, ดร. สาขาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Abstract

This research aimed to study; 1) the accounting of the community business in Ontai San Kamphaeng District Chiang Mai, 2) the knowledge before and after accounting training. The sample group by purposive sampling was using. The method included the test of the before and the after training. Data analysis was done by using frequency, percentage, and T-test. The results showed that the accounting of the Ontai community business had limited knowledge about accounting. Some people wrote the transaction date and the amount of income and expenses by hand in a blank sheet of paper for every item. There was a small number of the business owners used the excel program to summarize income and expenses. After the training, the business owners showed an increase in their knowledge in accounting at a statistically significant ($p < 0.05$). Moreover, this research revealed that the accounting was an important tool for operational control.

Keywords: Accounting, Ontai Community

บทนำ

“ชุมชนออนใต้” เป็นชุมชนที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ถึง 9 ครั้ง โดยทรงมีพระราชกระแสรับสั่งให้พิจารณาดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยลาน อ่างเก็บน้ำดอยโตน และอ่างเก็บน้ำห้วยไร่ เพื่อส่งน้ำให้กับกิจกรรมพัฒนาด้านป่าไม้ ด้านประมง และด้านเกษตรกรรมของราษฎร เพื่อพลิกฟื้นผืนแผ่นดินแห่งนี้จากที่แห้งแล้งมาเป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้กลายเป็นต้นน้ำที่สำคัญในการทำเกษตรของชาวบ้าน นอกจากนี้จะเป็นเส้นเลือดของชาวออน

ได้แล้วยังเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ซึ่งประโยชน์สุขเหล่านี้มาจากน้ำพระทัยที่ทรงห่วงใยประชาชนอันนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ขณะที่ “หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์” (Creative Industry Village : CIV) เป็นหมู่บ้านที่มีการนำทุนวัฒนธรรม วิถีชีวิตมาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งชุมชนออนไลน์ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็น 1 ใน 9 ชุมชนจากทั่วภูมิภาคของไทยที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นชุมชนนำร่อง เนื่องจากชุมชนออนไลน์เป็นเมืองเก่าที่ชาวบ้านทั้ง 11 หมู่บ้าน มีน้ำใจและมีวิถีชีวิตแบบ “บ้านจုံ เมืองเย็น” หรือบ้านที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้ตำบลออนไลน์มีเสน่ห์ดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาเยี่ยมชม (MGR Online, 2562) ซึ่งหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์มีความแตกต่างจากโครงการ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” ตามที่ “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” มุ่งเน้นผลิตสินค้าและนำออกไปจำหน่ายที่ไกลบ้าน แต่ “หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์” มุ่งเน้นผลิตสินค้าและนำออกจำหน่ายในชุมชนของหมู่บ้าน โดยตั้งให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในหมู่บ้าน ทำให้ชุมชนไม่ต้องออกจากบ้าน และสามารถใช้ชีวิตตามวิถีดั้งเดิม (ประชาชาติธุรกิจออนไลน์, 2560)

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาบริบทการทำบัญชีและศึกษาความรู้ก่อนและหลังการอบรมเพื่อพัฒนาการทำบัญชีสำหรับธุรกิจของชุมชนตำบลออนไลน์ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีข้อมูลที่สำคัญในการตัดสินใจทางธุรกิจ หากชุมชนดำเนินธุรกิจชุมชนของหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้ชุมชนเกิดแรงจูงใจในการใช้ชีวิตอยู่ใกล้บ้าน โดยงานวิจัยนี้จะใช้องค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมของธุรกิจชุมชนตำบลออนไลน์บูรณาการกับองค์ความรู้สากลด้านการบัญชีของธุรกิจชุมชนตำบลออนไลน์ แม้จะมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอำเภอสันกำแพงอยู่บ้าง อาทิ การพัฒนาการบริหารจัดการถนนคนเดินสันกำแพงที่มีวัฒนธรรมและอัตลักษณ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลสันกำแพง (รัชณี เสาร์แก้ว, 2557, หน้า 49) แต่ในมิติด้านการบัญชีแทบไม่มี แต่ก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพราะข้อมูลทางบัญชีสามารถนำมาใช้ในการควบคุมรายรับและรายจ่ายและใช้ในการตัดสินใจทางธุรกิจ เพื่อเป็นการ

สร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจอย่างสร้างสรรค์บนฐานอัตลักษณ์และทุนทางวัฒนธรรมของธุรกิจชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาบริบทการทำบัญชีสำหรับธุรกิจชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาความรู้ก่อนและหลังการอบรมการทำบัญชีของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การบัญชีสำหรับธุรกิจชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดำเนินการวิจัย ผ่านการศึกษาในประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยประชากร คือ ชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 5,366 คน (เทศบาลตำบลออนใต้, 2562) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูล คือ ชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัย จำนวน 10 คน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาบริบทเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของธุรกิจชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการลงพื้นที่และบันทึกภาคสนาม
 - 2.2 จัดทำแบบทดสอบเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ด้านบัญชีของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
 - 2.3 เก็บข้อมูลและจัดอบรมให้ความรู้ด้านบัญชีแก่ชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

3. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่และบันทึกภาคสนาม จะใช้การจดบันทึกการสนทนากับชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งบันทึกเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุด การจดบันทึกข้อมูลจะแยกส่วนที่เป็นข้อมูลกับส่วนที่เป็นความเห็นของผู้วิจัย นำข้อมูลมาสรุปเป็นข้อสรุปย่อยๆ แล้วนำข้อสรุปเหล่านั้นมาเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เป็นบทสรุปซึ่งจะตอบปัญหาของการวิจัย (สุรางค์ จันทวานิช, 2559, หน้า 2) คือ บริบทด้านการบัญชีของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอย่างไร

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบ โดยใช้สถิติ ได้แก่ การคำนวณหาค่าร้อยละ และค่าความถี่ อีกทั้งใช้สถิติ T-test ในการทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ก่อนและหลังการอบรมบัญชี

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บริบทด้านการทำบัญชีของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ และส่วนที่ 2 ความรู้ก่อนและหลังการอบรมด้านการทำบัญชีของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ส่วนที่ 1 บริบทด้านการบัญชีของชุมชน ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ทีมวิจัยสอบถามเจ้าของธุรกิจในตลาดออนใต้ว่า การบัญชีหมายถึงอะไร ข้อดี และข้อเสียของการบันทึกบัญชีมีอะไรบ้าง การบันทึกบัญชีในปัจจุบันเป็นอย่างไร คำตอบที่เกี่ยวข้องโดยสรุป มีดังนี้

1. เจ้าของธุรกิจในตำบลออนใต้ ให้ทัศนคติต่อคำว่าบัญชี ไว้ดังนี้ “การบัญชี หมายถึง การทำบันทึกรายการใช้จ่าย เพื่อให้ทราบถึงผลประกอบการธุรกิจและผลกำไร ค่าวัสดุ วัตถุดิบต่าง ๆ” อีกทั้งเจ้าของธุรกิจ

หลายคนบอกว่า “การบัญชี คือ ความจำเกี่ยวกับรายรับ รายจ่ายของแต่ละวัน” นอกจากนี้เจ้าของธุรกิจบางคนบอกว่า “การบัญชีเกี่ยวข้องข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบ”

2. เจ้าของธุรกิจในตำบลออนใต้ ให้ทัศนคติเกี่ยวกับข้อดีของการบันทึกบัญชี ดังนี้ “ทำให้รู้ถึงผลประกอบการ ต้นทุน กำไร ยอดรายรับ-รายจ่าย” บางคนบอกว่า “ทำให้ได้ทราบความเคลื่อนไหวของเงินในกระเป๋า ช่วยเตือนความจำ กันลืม จ่ายไปจะได้อะไร อีกทั้งทำให้การเงินมีระบบ”

3. เจ้าของธุรกิจในตำบลออนใต้ ให้ทัศนคติเกี่ยวกับข้อเสียของการบันทึกบัญชี คือ “เป็นการเสียเวลา”

4. บริบทการบันทึกบัญชีของเจ้าของธุรกิจในตำบลออนใต้ ได้แก่ การนำสมุดบัญชีที่ใช้บันทึกแยกรายรับและรายจ่าย แต่เป็นสมุดที่เป็นกระดาษเปล่า ผู้บันทึกบัญชีต้องเขียนวันที่ รายการ และจำนวนเงินรายรับและรายจ่าย ด้วยตัวเองทุกวันและทุกรายการ บางรายมีการจัดทำสรุปรายรับและรายจ่าย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป excel

ส่วนที่ 2 ความรู้ก่อนและหลังการอบรมด้านการบัญชีของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ

ผู้ตอบแบบทดสอบเป็นเจ้าของธุรกิจในตำบลออนใต้ ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบทดสอบ แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 อายุของผู้ตอบแบบทดสอบ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 36 ปี	2	20.0
36 – 45 ปี	1	10.0
46 – 55 ปี	1	10.0
56 – 65 ปี	4	40.0
66 ปี ขึ้นไป	2	20.0
รวม	10	100.0

ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นอายุของผู้ตอบ พบว่าผู้ตอบแบบทดสอบส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 56 – 65 ปี มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ลำดับรองลงมาได้แก่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 36 ปี และผู้ที่มีอายุ 66 ปี ขึ้นไป มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 20 สำหรับผู้ตอบแบบทดสอบที่มีอายุ 36 – 45 ปี และอายุ 56 – 65 ปี มีจำนวนเท่า ๆ กัน คือ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ตารางที่ 2 เพศของผู้ตอบแบบทดสอบ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	6	60.0
ชาย	4	40.0
รวม	10	100.0

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศชายมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0

2. การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมด้านการบัญชี

ผลการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมด้านการบัญชี แสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 การทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมด้านการบัญชี

	Paired Differences			t	df	Sig.
	Mean	SD	Std. Error Mean			
Pair 1 after- before	.90	1.20	.38	2.38	9	.04

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นผลการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรมด้านการบัญชี พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบก่อนและหลังอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าการให้การอบรมด้านการบัญชี ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านการบัญชีเพิ่มขึ้น

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การบัญชีสำหรับธุรกิจชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. บริบทการทำบัญชีสำหรับธุรกิจชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เจ้าของธุรกิจในตลาดออนใต้ มีการทำบัญชีโดยการนำสมุดบัญชีที่ใช้บันทึกแยกรายรับและรายจ่าย แต่เป็นสมุดที่เป็นกระดาษเปล่า ผู้บันทึกบัญชีต้องเขียนวันที่ รายการ และจำนวนเงินรายรับและรายจ่ายด้วยตัวเองทุกวันและทุกรายการ บางรายมีการจัดทำสรุปรายรับและรายจ่ายโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป excel นอกจากนี้เจ้าของธุรกิจในตำบลออนใต้ ให้

ทัศนคติเกี่ยวกับข้อดีของการบันทึกบัญชี คือ ทำให้รู้ถึงผลประกอบการ ต้นทุน กำไร ยอดรายรับ-รายจ่าย บางคนบอกว่า ทำให้ได้ทราบความเคลื่อนไหวของเงินในกระเป๋า ช่วยเตือนความจำ กันลืม จ่ายไปจะจ่ายได้อีกทั้งทำให้การเงินมีระบบ แต่ทัศนคติเกี่ยวกับข้อเสียของการบันทึกบัญชี คือ เป็นการเสียเวลา

2. ความรู้ก่อนและหลังการอบรมการทำบัญชีของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบก่อนและหลังอบรม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าการให้การอบรมด้านการบัญชี ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านการบัญชีเพิ่มขึ้น

การอภิปรายผล

การจัดทำบัญชีเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยุ่งยาก แต่สำคัญ เพราะข้อมูลทางบัญชีจะช่วยให้เจ้าของธุรกิจทราบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของธุรกิจ โดยเจ้าของธุรกิจในตลาดออนใต้มีความเห็นว่าการบันทึกบัญชี ทำให้ทราบทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลประกอบการ รายได้ ต้นทุน และกำไร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิระ ประสพธรรม (2562) ที่พบว่า การบันทึกบัญชีทำให้ทราบยอดขายที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของลักษณะประไพ มหานาม และบุษบา อารีย์ (2558) และงานวิจัยของวาริพิน มงคลสมัย และมานพ ชุ่มอุ่น (2561) ที่พบว่า การบันทึกบัญชีมีประโยชน์ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับกำไรและขาดทุน สำหรับผลการศึกษาค้นคว้าความรู้ด้านบัญชีของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบหลังการอบรมด้านการบัญชี สูงกว่าคะแนนสอบก่อนการอบรมด้านการบัญชี แสดงให้เห็นว่าการอบรมทำให้ความรู้ของชุมชนตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกริณา ยี่สุนัสม (2561) ที่พบว่า หลังจากการอบรมด้านการบัญชีทำให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจทางด้านบัญชีและการเงินเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้วัชรินทร์ อรรถศรีวร และยุทธนา พรระคนันต์ (2562) และพิมพ์พิศา วรณวิจิตร และปวีณา กองจันทร์

(2560) พบว่า การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีมีผลต่อการดำเนินงานด้านการบัญชี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ตามที่การทำบัญชีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงาน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาองค์ความรู้ด้านการทำบัญชี ให้กับธุรกิจชุมชนทั่วประเทศไทย
2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป การพัฒนาระบบบัญชีของชุมชน นักวิจัยควรศึกษาข้อมูลเดิมที่ชุมชนมีอยู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบัญชีร่วมกับชุมชนต่อไป

บรรณานุกรม

- กิรณา ยี่สุนแซม. (2561). การจัดการความรู้ด้านการบัญชีและการเงิน โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มจัดการขยะตำบลริมเหนือ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**, 7(1), 14-27.
- จิระ ประสพธรรม. (2562). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างรายได้เปรียบเทียบการแข่งขันของผู้ประกอบการสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหารจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดตาก. **วารสารพิกุล**, 17(2), 340-348.
- เทศบาลตำบลออนใต้. (2562). ข้อมูลและสภาพทั่วไป. สืบค้น ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2562. <https://www.go.th/ข้อมูลและสภาพทั่วไป>.
- เทศบาลตำบลออนใต้. (2562). Guide Book ออนใต้. สืบค้น ณ วันที่ 13 พฤศจิกายน 2562. <https://www.ontai.go.th/guide-book-ออนใต้>
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2560). "ออนใต้" นำร่องหมู่บ้าน CIV จาก OEM สู่ออนไลน์. (2560). "ออนใต้" นำร่องหมู่บ้าน CIV จาก OEM สู่ออนไลน์ 3 ตัว. สืบค้น ณ วันที่ 11 กันยายน 2560. https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1489309836.

พิมพ์พิศา วรณวิจิตร และปวีณา กองจันทร์. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในจังหวัดมหาสารคาม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (ฉบับภาษาไทย)*, 10(1), 1926-1942.

รัชนี เสาร์แก้ว. (2557). การพัฒนาการบริหารจัดการถนนคนเดินสันกำแพงที่มีวัฒนธรรมและอัตลักษณ์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเทศบาลสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. สืบค้น ณ วันที่ 21 เมษายน 2563.
http://elibrary.trf.or.th/project_contentTRFN.asp?PJID=RDG57N0009.

ลักษณะประไพ มหานาม และบุษบา อารีย์. (2558). ปัญหาในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 25(1), 41-62.

วาริพิน มงคลสมัย และมานพ ชุ่มอ่อน. (2561). การสร้างตราสินค้าและการพัฒนาบัญชีต้นทุนของชนเผ่าม้ง. *วารสารบัณฑิตวิทย์*, 9(2), 201-214.

วัชรินทร์ อรรถศรีวร และยุทธนา พรรคอนันต์. (2562). การพัฒนาเอกสารคู่มือการจัดบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การผลิตประมงและเกษตรอินทรีย์ บนพื้นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากกรณีศึกษา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 8(1), 55-66.

สุภาภค์ จันทวานิช. (2559). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

MGR Online. (2562). เปิด “9 ชุมชนนำร่อง ท่องหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์”. สืบค้น ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2562.

<https://mgronline.com/travel/detail/9600000023398>.

วารสารพิกุล